

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

جمهوری اسلامی ایران
وزارت کار و امور اجتماعی

استاندارد مهارت و آموزشی

حیات لباس زنان و مردان بختیاری

گروه صنایع پوشاک

تاریخ شروع اعتبار: ۱۳۸۰/۰۳/۰۱

کد شغل: ۷-۹۱/۹۳/۱/۲

معاونت پژوهش و توسعه: تهران-خیابان آزادی-نیش
چهارراه خوش-سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور-معاونت
پژوهش و توسعه

فکس: ۶۹۴۱۲۲۲

تلفن: ۶۹۴۱۵۱۶

EMAIL: INFO@IRANTVTO.COM

از کلیه صاحب‌نظران
تقاضا دارد پیشنهادات و
نظرات خود را درباره
این سند آموزشی به
نشانی‌های مذکور اعلام
نمایند.

مدیریت پژوهش: تهران- خیابان آزادی- نیش چهارراه
خوش- سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور-مدیریت پژوهش
تلفن: ۶۴۲۷۶۹۴ و ۶۹۴۴۱۱۷ و ۶۹۴۴۱۲۰
فکس: ۶۴۲۶۷۹۳ و ۶۹۴۴۱۱۹
EMAIL: DEVELOP@IRANTVTO.COM

نام استاندارد : خیاط سنتی زنان و مردان بختیاری

دبیر کمیسیون : معصومه امیری

طرح روی جلد : فریبا خدابخشی

حروفچین : محمد مختاری نهال

ناشر : سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

تیراژ : ۳۰۰ نسخه

نوبت چاپ : اول

سال انتشار : مرداد ۱۳۸۰

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: چاپخانه سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

مفاهیم اصطلاحات بکار برده شده در استاندارد

- ۱- کلمه آشنایی : به مفهوم داشتن اطلاعات مقدماتی
- ۲- کلمه شناسایی : به مفهوم داشتن اطلاعات کامل
- ۳- کلمه اصول : به مفهوم مبانی مطالب تئوری
- ۴- کلمه توانائی : به مفهوم قدرت انجام کار

شرایط کارآموزی :

- ۱- حداقل تحصیلات : پایان دوره راهنمایی
- ۲- وضعیت جسمانی : متناسب با شغل مربوطه
- ۳- سایر شرایط : طبق استاندارد

تعریف :

خیاط لباس سنتی زنان و مردان بختیاری کسی است که ابزار کار را شناخته و بتواند از عهده راه اندازی ، سرویس ، نگهداری و دوخت با چرخ خیاطی ، اندازه گیری اندام ، محاسبه مقدار پارچه لازم با توجه به عرض و مدل لباس ، طراحی ، رسم الگو ، انتقال الگو روی پارچه ، برش و دوخت لباس ، اتوکاری و تزئین روی لباس برآمده و با پیشگیری از حوادث ناشی از کار و رعایت بهداشت محیط کار آشنایی کامل داشته باشد.

مدت دوره کارآموزی - : ۱۸۸ ساعت

۱- زمان آموزش تئوری : ۶۴ ساعت

۲- زمان آموزش عملی : ۱۲۴ ساعت

« فهرست توانایی‌های خیاط لباس سنتی زنان و مردان بختیاری »

ردیف	عنوان	صفحه
۱	توانایی شناخت ابزار کار	۱
۲	توانایی راه اندازی ، سرویس ، نگهداری و دوخت با چرخ خیاطی	۳
۳	توانایی انواع دوخت	۵
۴	توانایی اندازه گیری اندام	۶
۵	توانایی محاسبه مقدار پارچه لازم برای البسه سنتی بختیاری با توجه به عرض پارچه و مدل لباس	۷
۶	توانایی رسم الگوی لباس بختیاری	۸
۷	توانایی انتقال الگو روی پارچه	۹
۸	توانایی آماده کردن پارچه جهت برش	۱۰
۹	توانایی برش و دوخت البسه بختیاری	۱۱
۱۰	توانایی تهیه الگوی چادر و دوخت آن	۱۳
۱۱	توانایی تهیه الگوی کلاهک و دوخت آن	۱۳
۱۲	توانایی تهیه الگوی منیا (روسری) و دوخت آن	۱۳
۱۳	توانایی اتوکاری البسه پس از دوخت کامل	۱۴
۱۴	توانایی تزئین لباس بختیاری پس از دوخت کامل	۱۴
۱۵	توانایی طراحی	۱۵
۱۶	توانایی پیشگیری از حوادث ناشی از کار و رعایت نکات ایمنی و بهداشت محیط کار	۱۶

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
- وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی - وسایل کمک آموزشی	۲	۱		۱ توانایی شناخت ابزار کار ۱-۱ آشنایی با ابزار کار و کاربرد هر یک ۱-۱-۱ انواع چرخ خیاطی ۱-۱-۲ مانکن ۱-۱-۳ متر ۱-۱-۴ میز اتو ۱-۱-۵ ژانت ۱-۱-۶ گونیای بزرگ و کوچک ۱-۱-۷ مداد، قلم، خودکار ۱-۱-۸ کاغذ اندازه گیری، کاغذ برش و کاغذ پوستی ۱-۱-۹ پاک کن ۱-۱-۱۰ رولت ۱-۱-۱۱ اشل ۱-۱-۱۲ چسب نواری ۱-۱-۱۳ سنجاق ته گرد، سوزن خیاطی و انگشتانه ۱-۱-۱۴ انواع قیچی (قیچی کاغذبری، قیچی برش و قیچی لبه زیگزاگ)	۱ ۱-۱ ۱-۱-۱ ۱-۱-۲ ۱-۱-۳ ۱-۱-۴ ۱-۱-۵ ۱-۱-۶ ۱-۱-۷ ۱-۱-۸ ۱-۱-۹ ۱-۱-۱۰ ۱-۱-۱۱ ۱-۱-۱۲ ۱-۱-۱۳ ۱-۱-۱۴

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
				دفتر رسم	۱-۱-۱۵
				مل و صابون خط کشی	۱-۱-۱۶
				نخ کوک	۱-۱-۱۷
				نخ دوخت	۱-۱-۱۸
				لایی چسب	۱-۱-۱۹
				میز برش	۱-۱-۲۰
				اتو (اتوی ساده و اتوی بخار)	۱-۱-۲۱
				پا صاف کن خیاطی	۱-۱-۲۲
				روغن دان	۱-۱-۲۳
			تشخیص ابزار کار و کاربرد آنها	شناسایی اصول تشخیص ابزار کار و نحوه کاربرد هر یک	۱-۲

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت		
	عملی	تئوری		ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری	
- وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی - دستورالعمل کارگاهی	۳	۱		۲	توانایی راه اندازی، سرویس، نگهداری و دوخت با چرخ	
				۲-۱	شناسایی اصول پر کردن ماسوره و جا انداختن آن در ماکو	
				۲-۲	شناسایی اصول عبور دادن نخ از سوزن و تنظیم کشش آن	
				۲-۳	شناسایی اصول تعویض سوزن خیاطی در صورت نیاز	
				۲-۴	آشنایی با انواع نمره، جنس و یکنواختی نخهای دوخت و مورد مصرف هر یک	
				۲-۵	آشنایی با انواع سوزنهای مورد مصرف	
				۲-۵-۱	سوزن نازک دوزی (شماره های ۱۰ و ۱۲)	
				۲-۵-۲	سوزن ضخیم دوزی (شماره های ۱۴ و ۱۶)	
				- پر کردن ماسوره و جا انداختن آن در ماکو	- عبور دادن نخ از سوزن و تنظیم کشش آن	- تعویض سوزن خیاطی در صورت نیاز

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری
				۲-۵-۳	سوزن مخصوص دور یقه
				۲-۶	آشنایی با روغن‌های مناسب چرخ خیاطی و ماشین اورلوک
			- روغنکاری انواع چرخ خیاطی و ماشین اورلوک	۲-۷	شناسایی اصول روغنکاری انواع چرخ خیاطی و ماشین اورلوک
			- عیب‌یابی و رفع عیب از جا سوزنی، درجه کشش ماکو و ماسوره	۲-۸	شناسایی اصول عیب‌یابی و رفع عیب از جا سوزنی، درجه کشش ماکو و ماسوره
			- نظافت انواع چرخ خیاطی	۲-۹	شناسایی اصول نظافت انواع چرخ خیاطی
			- راه‌اندازی، سرویس‌دهی نگهداری و دوخت با انواع چرخ خیاطی و ماشین اورلوک	۲-۱۰	شناسایی اصول راه‌اندازی، سرویس‌دهی، نگهداری و دوخت با انواع چرخ خیاطی و ماشین اورلوک

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
	۳۰	۱۰		توانایی انواع دوخت	۳
				آشنایی با انواع دوخت	۳-۱
				دوخت راسته	۳-۱-۱
				دوخت زیگزاگ و پس‌دوزی (با چرخ و دست)	۳-۱-۲
				دوخت درزهای منحنی و شکسته	۳-۱-۳
				دوخت مغزی	۳-۱-۴
				دوخت سجاف	۳-۱-۵
				دوخت نوار و بندیک	۳-۱-۶
				دوخت زیپ	۳-۱-۷
				دوخت انواع دکمه	۳-۱-۸
				دوخت انواع مادگی	۳-۱-۹
				دوخت قزن	۳-۱-۱۰
				دوخت انواع نوار قیطانهای تزئینی	۳-۱-۱۱
				دوخت انواع جیب	۳-۱-۱۲
			- انواع دوخت	شناسایی اصول انواع دوخت	۳-۲

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
- وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی - دستورالعمل کارگاهی - جدول سایزبندی	۲	۲	- تبدیل اندازه‌های بزرگتر به کوچکتر - تشخیص سایزها - اندازه‌گیری اندام	توانایی اندازه‌گیری اندام ۴-۱ آشنایی با تقسیم بندی اندازه‌ها ۴-۲ آشنایی با واحدهای اندازه‌گیری ۴-۳ آشنایی با تبدیل اندازه‌های بزرگتر به کوچکتر ۴-۴ شناسایی اصول تبدیل اندازه‌های بزرگتر به کوچکتر ۴-۵ آشنایی با جدول سایزبندی ۴-۶ شناسایی اصول جدول سایزبندی ۴-۷ شناسایی اصول اندازه‌گیری اندام	۴ ۴-۱ ۴-۲ ۴-۳ ۴-۴ ۴-۵ ۴-۶ ۴-۷

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		ردیف	عنوان توانایی و مطالب تئوری
- وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی - دستورالعمل کارگاهی	۳	۲		۵ توانایی محاسبه مقدار پارچه لازم برای البسه سنتی بختیاری با توجه به عرض پارچه و مدل لباس ۵-۱ آشنایی با انواع پارچه از نظر طرح ۵-۱-۱ پارچه مخمل ۵-۱-۲ پارچه گلدار ساتن ۵-۱-۳ پارچه حاشیه دار ۵-۱-۴ پارچه زربفت ۱-۵-۵ پارچه گیپور ۵-۱-۶ پارچه دبیت ۵-۱-۷ پارچه کتانی ۵-۲ آشنایی با جنس پارچه و میزان آبرفت آن ۵-۳ آشنایی با محاسبه الگو ۵-۴ شناسایی اصول محاسبه مقدار پارچه لازم برای کلاهک، مینا، پیراهن، تنبان، چادر (برای خانم‌ها) و شلوار، سرداری، شال، شولا (برای آقایان) با توجه به عرض پارچه و مدل لباس	
			- محاسبه مقدار پارچه لازم با توجه به عرض پارچه طبق استاندارد		

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
- وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی - دستورالعمل کارگاهی	۱۲	۱۲		عنوان توانایی رسم الگوی لباس بختیاری	۶
			- رسم الگوی پیراهن بختیاری - رسم الگوی شلوار بختیاری - رسم الگوی سرداری بختیاری - رسم الگوی شولا بختیاری - رسم الگوی تنبان بختیاری - رسم الگوی یل بختیاری - رسم الگوی البسه بختیاری	۶-۱ شناسایی اصول ترسیم الگوی پیراهن بختیاری ۶-۲ شناسایی اصول ترسیم الگوی شلوار بختیاری ۶-۳ شناسایی اصول ترسیم الگوی سرداری بختیاری ۶-۴ شناسایی اصول ترسیم الگوی شولا بختیاری ۶-۵ شناسایی اصول ترسیم الگوی تنبان بختیاری ۶-۶ شناسایی اصول ترسیم الگوی یل (کت) بختیاری ۶-۷ شناسایی اصول ترسیم الگوی البسه بختیاری	

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
- پارچه - وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی	۳	۲	- سنجاق زدن الگو به پارچه - خط کشی کردن کنار الگو روی پارچه - تشخیص محل کوک شل - کوک شل زدن و باز کردن آن - انتقال الگو روی پارچه	توانایی انتقال الگو روی پارچه شناسایی اصول سنجاق زدن الگو به پارچه شناسایی اصول خط کشی کردن کنار الگو روی پارچه شناسایی اصول مشخص کردن محل کوک شل شناسایی اصول کوک شل زدن باز کردن آن شناسایی اصول انتقال الگو روی پارچه	۷ ۷-۱ ۷-۲ ۷-۳ ۷-۴ ۷-۵

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
- پارچه - وسایل و ابزار لازم - دستورالعمل کارگاهی	۲	۲		توانایی آماده کردن پارچه جهت برش	۸
				۸-۱ آشنایی با پشت و روی پارچه ۸-۲ آشنایی با انواع پارچه ۸-۲-۱ پارچه مخمل ۸-۲-۲ پارچه ساتن گلدار ۸-۲-۳ ابریشم گلدار ۸-۲-۴ تور گیپور ۸-۲-۵ پارچه دبیت ۸-۲-۶ پارچه کتان ۸-۳ آشنایی با راه و بیراه پارچه ۸-۴ شناسایی اصول تشخیص پشت و روی پارچه ۸-۵ شناسایی اصول اتو زدن پارچه قبل از برش ۸-۶ شناسایی اصول تشخیص راه و بیراه پارچه ۸-۷ شناسایی اصول آماده کردن پارچه جهت برش	
			- تشخیص پشت و روی پارچه - اتو زدن پارچه قبل از برش - تشخیص راه و بیراه پارچه - آماده کردن پارچه جهت برش		

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
- پارچه - وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی - دستورالعمل کارگاهی	۲۰	۸		توانایی برش و دوخت البسه بختیاری ۹-۱ آشنایی با میزان زاپاس پارچه جهت دوخت درز ۹-۲ شناسایی اصول برش پیراهن بانوان بختیاری ۹-۳ شناسایی اصول برش تنبان (شلیته) بختیاری ۹-۴ شناسایی اصول برش یل (کت) بختیاری ۹-۵ شناسایی اصول برش پیراهن مردانه بختیاری ۹-۶ شناسایی اصول برش شلوار بختیاری ۹-۷ شناسایی اصول برش سردار بختیاری ۹-۸ شناسایی اصول برش شولای بختیاری ۹-۹ شناسایی اصول وصل قطعات برش زده به یکدیگر	
			- برش پیراهن بانوان بختیاری - برش تنبان بختیاری - برش یل (کت) بختیاری - برش پیراهن مردانه بختیاری - برش شلوار بختیاری - برش سردار بختیاری - برش شولای بختیاری - وصل قطعات برش زده به یکدیگر		

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	تئوری	عملی		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
			- دوخت پیراهن بانون بختیاری	شناسایی اصول دوخت پیراهن بانوان بختیاری	۹-۱۰
			- دوخت تنبان بختیاری	شناسایی اصول دوخت تنبان بختیاری	۹-۱۱
			- دوخت یل (کت) بختیاری	شناسایی اصول دوخت یل (کت) بختیاری	۹-۱۲
			- دوخت پیراهن مردانه	شناسایی اصول دوخت پیراهن مردانه	۹-۱۳
			- دوخت شلوار بختیاری	شناسایی اصول دوخت شلوار بختیاری	۹-۱۴
			- دوخت سرداری بختیاری	شناسایی اصول دوخت سرداری بختیاری	۹-۱۵
			- دوخت شولا بختیاری	شناسایی اصول دوخت شولا بختیاری	۹-۱۶
			- دوخت البسه بختیاری	شناسایی اصول دوخت البسه بختیاری	۹-۱۷

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
- پارچه - وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی - دستورالعمل کارگاهی	۵	۲	- تهیه الگوی چادر و دوخت آن	توانایی تهیه الگوی چادر و دوخت آن ۱۰-۱ آشنایی با چادر ساده ۱۰-۲ شناسایی اصول تهیه الگو و دوخت چادر ساده	۱۰
- پارچه - وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی - دستورالعمل کارگاهی	۲	۲	- تهیه الگوی کلاهک و دوخت آن	توانایی تهیه الگوی کلاهک و دوخت آن ۱۱-۱ آشنایی با کلاهک ۱۱-۲ شناسایی اصول تهیه الگو و دوخت کلاهک	۱۱
- وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی	۱	۱	- تهیه الگوی مینا و طرز دوخت آن	توانایی تهیه الگوی مینا (روسری) و روخت آن ۱۲-۱ آشنایی با مینا (روسری مستطیل) ۱۲-۲ شناسایی اصول تهیه الگوی مینا و طرز دوخت آن	۱۲

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
- وسایل و ابزار کار لازم - دستورالعمل کارگاهی	۳	۱	- اتوکاری البسه پس از دوخت کامل	توانایی اتوکاری البسه پس از دوخت کامل شناسایی اصول اتوکردن البسه پس از دوخت کامل	۱۳ ۱۳-۱
- وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی - دستورالعمل کارگاهی	۷	۸	- تزئین کاری روی لباس	توانایی تزئین لباس بختیاری پس از دوخت کامل آشنایی با وسایل مورد نیاز جهت تزئین لباس سکه منجوق پولک نوار و قیطانهای تزئینی شناسایی اصول تزئین کاری روی لباس	۱۴ ۱۴-۱ ۱۴-۱-۱ ۱۴-۱-۲ ۱۴-۱-۳ ۱۴-۱-۴ ۱۴-۲

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
- وسایل و ابزار کار لازم - جزوه آموزشی - دستورالعمل کارگاهی	۱۳	۸	- استفاده از رنگها و مدل‌های مناسب برای چهره‌ها و اندام‌های مختلف - استفاده از خطوط (عمودی، افقی، مایل و منحنی) برای افراد مختلف	توانایی طراحی ۱۵-۱ آشنایی با انواع اندامها ۱۵-۲ آشنایی با انواع چهره‌ها ۱۵-۳ آشنایی با انواع رنگ‌های مناسب با انواع چهره‌ها و اندامها ۱۵-۴ آشنای با انواع مدل مناسب برای چهره‌های مختلف ۱۵-۵ شناسایی اصول استفاده از رنگ‌ها و مدل‌های مناسب با چهره‌ها اندام‌های مختلف ۱۵-۶ شناسایی اصول استفاده از خطوط (عمودی، افقی، مایل و منحنی) برای افراد مختلف	۱۵ ۱۵-۱ ۱۵-۲ ۱۵-۳ ۱۵-۴ ۱۵-۵ ۱۵-۶

استاندارد مهارت و آموزشی : خیاط لباس زنان و مردان بختیاری

نام و مشخصات وسایل	زمان		عملیات کارگاهی	استاندارد مهارت	
	عملی	تئوری		عنوان توانایی و مطالب تئوری	ردیف
- جعبه - کمکهای اولیه - کپسول آتش نشانی - سایر وسایل مورد نیاز	۴	۲	- پیشگیری از حوادث ناشی از کار و رعایت نکات ایمنی و بهداشت محیط کار	توانایی پیشگیری از حوادث ناشی از کار و رعایت نکات ایمنی و بهداشت محیط کار آشنایی با وسایل حفاظتی و بهداشت کار آشنایی با جعبه کمکهای اولیه شناسایی اصول پیشگیری از حوادث ناشی از کار و رعایت نکات ایمنی و بهداشت محیط کار	۱۶ ۱۶-۱ ۱۶-۲ ۱۶-۳